

MAROKKAAN IN MOKUM

een gedeelde geschiedenis

Verslag Marokkaan in Mokum

oktober 2023- oktober 2025

Bezoek onze website marokkaaninmokum.nl voor volledige informatie over de tentoonstellingen en evenementen.

Social Media:

www.facebook.com/50jaarmarokkaansemigratie/

www.instagram.com/marokkaaninmokum/

Meer Informatie:

Voor informatie kunt u contact opnemen met:

Samira Dainan (curator): 06 415 95451

Of via e-mail: marokkaaninmokum@gmail.com

Abdou Menebhi (projectleider): 06 5581 8828

Of via e-mail: marokkaaninmokum@gmail.com

Steun:

De expositie, de website en verschillende activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Mondriaanfonds, het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK), het Prins Bernhard Cultuurfonds en Stichting Amsterdam 750.

Inleiding

“Ik had nooit gedacht dat mijn verhaal in een tentoonstelling zou hangen,” zei een oudere bezoeker, die zichtbaar ontroerd met zijn kleindochter voor een foto van de hongerstakers in de Mozes en Aarokerk stond. “En nu weet zij eindelijk hoe het was toen ik hier kwam.”

Het is precies deze ontmoeting – tussen generaties, herinnering en toekomst, persoonlijke geschiedenis en collectief geheugen – die de kern raakt van het project Marokkaan in Mokum. Een project dat ontstond vanuit de overtuiging dat de stad Amsterdam pas écht gevierd kan worden als ook de stemmen, verhalen en bijdragen van haar Marokkaanse bewoners zichtbaar worden gemaakt. In het kader van 750 jaar Amsterdam nam EMCEMO (Euro-Mediterraan Centrum Migratie en Ontwikkeling) in 2023 het initiatief voor dit veelzijdige programma, dat eind oktober 2024 feestelijk werd geopend in de Posthoornkerk. Het vormde sindsdien een rondreizend monument van verhalen, herinneringen, kennis en ontmoeting.

In dit verslag een overzicht van de activiteiten die in het kader van het project in de periode oktober 2023 tot en met oktober 2025 zijn georganiseerd. Het project is daarmee nog niet afgesloten: in 2026 volgen activiteiten met jongeren op ROC's en mogelijk enkele scholen. Ook de website blijft online en zal met regelmaat geactualiseerd worden.

Waarom dit project?

Amsterdam telt inmiddels een kleine 100.000 inwoners met wortels in Marokko – ongeveer één op de tien Amsterdammers. Velen van hen zijn kinderen of kleinkinderen van arbeidsmigranten die in de jaren zestig en zeventig naar Nederland kwamen. Anderen kwamen later, via gezinshereniging, als student, vluchteling, ondernemer of kunstenaar. Ze groeiden op in wijken als de Bijlmer, De Pijp, Nieuw-West en Noord, werkten in fabrieken, op de markt, in de zorg of in het onderwijs, stichtten moskeeën, zelforganisaties en sportverenigingen. En toch zijn hun verhalen in de officiële geschiedschrijving van de stad vaak marginaal gebleven.

Met Marokkaan in Mokum wilde EMCEMO daar verandering in brengen. Het project is een pleidooi voor een inclusieve geschiedschrijving waarin Marokkaanse Amsterdammers niet langer worden gezien als 'gast' of 'ander', maar als integraal onderdeel van de stad. Door persoonlijke verhalen, historische context en hedendaagse reflectie te verbinden, biedt het project tegenwicht aan stereotypen, polarisatie en onbegrip.

Wat houdt het project in?

Het project bestond uit een rondreizende tentoonstelling die van eind 2023 tot en met het najaar van 2025 door de stad trok, aangevuld met publieksbijeenkomsten, lezingen, vertoningen van documentaires, videoportretten, iftars, educatieve programma's en een online platform.

In de tentoonstelling en op de website stonden thema's centraal als arbeidsmigratie, gezinsvorming, religie en spiritualiteit, emancipatie en activisme, kunst en cultuur, de rol van vrouwen en jongeren, de strijd tegen racisme en islamofobie, en de opkomst van zelforganisaties, politici met Marokkaanse roots en media.

Het programma kreeg vorm door wat we onderweg tegenkwamen. Sturend waren: de wensen van jongeren en ouderen, beschikbare partners, haalbare tijd en middelen, en de (onzekere) financiering. We volgden dus niet rigide het oorspronkelijke draaiboek, maar schaafden bij.

We startten met het plan voor aparte trajecten voor ouderen en jongeren, maar na drie gezamenlijke sessies bleken gemeenschappelijke sessies waardevoller: jongeren vroegen scherp, ouderen brachten context—dat gaf rijkere verhalen en sneller resultaat. Zo bleven we trouw aan de bedoeling: verhalen samenbrengen en delen.

Veel bijeenkomsten waren nadrukkelijk intergeneratieel opgezet: jongeren en ouderen ontmoetten elkaar, deelden verhalen en gingen in gesprek over gedeelde geschiedenis en verschillen in perspectief. In de Mozes- en Aäronkerk stond de hongerstaking van Marokkaanse arbeiders in 1975 centraal—een historisch keerpunt in de strijd voor verblijfsrecht en erkenning, maar ging het ook over de actualiteit vlak na de Maccabi-rellen. In Nieuw-West werd de generatiekloof werd uitgediept en in De Pijp de relatie tussen religie en activisme werd besproken. In Amsterdam-Noord waren er schrijfp opdrachten voor jongeren, in Amsterdam-Oost voerden drie generaties vrouwen gesprekken over emancipatie, zorg en toekomst; en in Amsterdam-West stonden vrouwenorganisaties en het WAO Komitee centraal, naast een

politiek debat tussen generaties. Het project werd afgesloten in het Stadsarchief Amsterdam, in samenwerking met stadsdeel Centrum met een feestelijk eerbetoon aan Marokkaanse pioniers. Zo verbond de programmering kunst, erfgoed en maatschappelijke reflectie op een toegankelijke manier voor een breed publiek.

Wie zijn betrokken?

Marokkaan in Mokum is een initiatief van EMCEMO, dat sinds 1998 als mensenrechtenorganisatie actief is en voortkwam uit het Komitee Marokkaanse Arbeiders in Nederland (KMAN). EMCEMO beschikt over jarenlange ervaring met projecten rond migratie, participatie, emancipatie en mensenrechten, en over een breed netwerk binnen én buiten de Marokkaans-Amsterdamse gemeenschap.

Het project werd geleid door Abdou Menebhi, voorzitter van EMCEMO en voormalig voorzitter van onder meer het KMAN en het Comité 21 maart. De tentoonstelling werd geecureerd en geprogrammeerd

door Samira Dainan, in samenwerking met zelfstandig onderzoeker Ewoud Butter, die ook de teksten voor de expo, de website en de brochure schreef. Vormgever Hamid Oujaha verzorgde het beeldmateriaal en de visuele vertaling. De productie kwam tot stand met steun van een EMCEMO-werkgroep van vrijwilligers en betrokkenen, en met lokale sleutelfiguren, historici en maatschappelijke partners zoals het Stadsarchief Amsterdam en de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA). Gaandeweg sloten ook andere partners aan—van moskeeën en buurtcentra tot scholen en culturele instellingen—waardoor het draagvlak breder werd dan vooraf voorzien.

Financiering

In de eerste fase werd het project financieel ondersteund door Amsterdam 750, het Mondriaan Fonds, het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) en het Prins Bernhard Cultuurfonds. In een latere fase kwam aanvullende financiering van meerdere stadsdelen en van het VSB-fonds.

Wat is de impact?

De publieke belangstelling overtrof de verwachtingen. Jongeren en ouderen, Amsterdammers met en zonder Marokkaanse achtergrond, beleidsmakers en buurtbewoners kwamen samen om te kijken, luisteren, vertellen en herinneren. In de “woonkamers” van de expositie werden verhalen gedeeld, documentaires bekeken en ontstonden vaak ontroerende, intergenerationele gesprekken. Voor jongeren met Marokkaanse roots bood het project herkenning, inspiratie en trots; voor ouderen betekende het de zichtbare erkenning van hun bijdrage aan de stad. Het bredere publiek kreeg een rijker, genuanceerder perspectief en werd uitgenodigd tot dialoog.

Ook beleidsmatig en educatief bewees Marokkaan in Mokum zijn waarde. Professionals uit onderwijs, welzijn en cultuur zagen het project als een bruikbaar instrument om thema's als migratie, diversiteit en inclusie bespreekbaar te maken; meerdere scholen en instellingen vroegen om materiaal en vervolcontact.

Verkend gaat worden om de tentoonstelling (of onderdelen daarvan) permanent onder te brengen in een toekomstig migratiemuseum of digitaal erfgoedplatform.

Marokkaan in Mokum is geen afgesloten project, maar een levend initiatief. Het groeit met elke ontmoeting, elk verhaal, elke nieuwe generatie. Dit verslag is dan ook geen eindpunt, maar een tussenstap op weg naar een gedeeld Amsterdams erfgoed waarin iedereen zich mag herkennen.

De tentoonstelling “Marokkaan in Mokum” omvat 21 banners, die zich onder andere richten op:

- Uitwisseling tussen Marokko en Nederland vanaf de 17e eeuw.
- Migratiegeschiedenis: de leef- en werkomstandigheden in Amsterdam.
- Kunst, cultuur en sport.
- Emancipatiestrijd en politieke participatie.
- Sociale strijd voor gelijkheid en tegen racisme.
- De rol van migrantenorganisaties, moskeeën en eigen media.

Huiskamer

In de expositie wordt een woonkamer van een arbeidsmigrant uit de jaren '70 ingericht, met documentaires uit het archief van EMCEMO op een groot scherm.

Ook zijn er tijdschriften van het KMAN in te zien en thematische literatuur.

Voor dit project stelde fotojournalist Kadir van Lohuizen zijn serie Tussen Blasiusstraat en Marokko (1993) beschikbaar, gemaakt in opdracht van het Stadsarchief. Hij volgde de familie Gharib uit Amsterdam-Oost (Ali en Laila) een jaar lang—thuis én tijdens de zomerse reis naar Marokko—om een ander verhaal te tonen dan de clichés over ‘gastarbeiders’.

Video-installatie

In de expositie is er doorlopend een video-installatie te bezichtigen waar Marokkaanse Amsterdamers uit het publieke veld hun persoonlijke verhaal delen over hun band met de stad. De serie is tot stand gebracht door EMCEMO en Andreas van de Laar. Er zijn portretten te zien van:

Abdou Menebhi

Fatima Elatik

Nadia Moussaid

Nisrine Mbarki

Abdelkader Benali

Mano Bouzamour

Appa

Yassine Boussaid

De website

De website Marokkaan in Mokum (www.marokkaaninmokum.nl) is een belangrijk en blijvend onderdeel van het project dat in het kader van 750 jaar Amsterdam is ontwikkeld door EMCEMO. De website fungeert als digitaal platform voor de gedeelde geschiedenis van Marokkaanse Amsterdammers en wordt vanaf de officiële lancering op 31 oktober 2024 geregeld uitgebreid en geactualiseerd.

De site bevat portretten, persoonlijke verhalen en historische achtergronden over de migratie, het dagelijks leven, emancipatiestrijd en de maatschappelijke bijdragen van Marokkaanse Amsterdammers. Deze verhalen worden gepresenteerd in tekst, beeld en video. Daarnaast biedt de website ruimte voor gebruikers om – al dan niet anoniem - eigen herinneringen en verhalen in te sturen, waarmee de site zich ontwikkelt tot een collectief geheugen en levend archief. Bezoekers kunnen bovendien hun kennis testen via een interactieve quiz.

De website blijft ook na afloop van de tentoonstelling in 2025 actief en wordt structureel bijgehouden. Het platform biedt meer ruimte dan de fysieke tentoonstelling om verhalen, achtergronden en bronnen te ontsluiten, onder andere via thematische rubrieken, een agenda, een beeldarchief en verwijzingen naar media en literatuur.

Het aantal bezoekers varieert tussen de 1000 en 2000 per maand. Gedurende het project nam het aantal bezoekers langzaam toe, met een kleine dip in de vakantiemaanden. Wanneer er meer activiteiten plaatsvinden, wordt de site ook beter bezocht. De pagina met het programma wordt het meest gelezen, gevolgd door de achtergrondverhalen, feiten & cijfers, nieuwsberichten en de portretten. De meeste bezoekers belanden op de site via zoekmachines. Verder bezoeken mensen de site via sociale media (instagram, facebook en LinkedIn leveren een vergelijkbaar aantal bezoekers) en via verschillende sites. De meeste bezoekers komen via de sites van de gemeente Amsterdam, Amsterdam750, het Parool, Republiek Allochtonië, de Kanttekening, Nieuwuij, de Volkskrant en Dutchnews.

Op de site staat een enquête waarin bezoekers hun kennis van 'Marokkaan in Mokum' kunnen testen. Bezoekers scoren goed op vragen die gaan over de betekenis van de letters KMAN (Komitee Marokkaanse Arbeiders Nederland), de naam van de eerste Marokkaanse moskee die door Echarrouti werd opgericht (El Kabir) en over Samuel Pallache de joods-Marokkaanse diplomaat, handelaar en kaper die in 1608 door de sultan als gezant naar Nederland werd gestuurd. Veel meer moeite hebben de bezoekers met vragen over het jaar waarin het wervingsverdrag tussen Nederland en Marokko werd gesloten (1969), de jaren waarin de Nederlands-Marokkaanse oorlog plaatsvond (1775-1777) en de naam van het eerste Marokkaanse jongerencentrum (Dar Chabab).

Overzicht van activiteiten

31 oktober, 1, 2 en 3 november 2024 – Feestelijk openingsprogramma Marokkaan in Mokum

Ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van Amsterdam vond op 31 oktober de feestelijke opening plaats van de reizende tentoonstelling Marokkaan in Mokum, in een volle, historische Posthoornkerk aan de Haarlemmerstraat. Tegelijk werd ook de website www.marokkaaninmokum.nl gelanceerd.

Het openingsprogramma op 31 oktober begon met een welkomstwoord van presentator Nawa Sira van Sluijs (Omroep Zwart). Vervolgens sprak Abdou Menebhi, voorzitter van EMCEMO, over het belang van de tentoonstelling en het levend houden van de geschiedenis van Marokkaanse Amsterdammers. Curator Samira Dainan lichtte toe hoe de expositie is opgezet en tot stand gekomen. Wethouder Touria Meliani opende het evenement officieel met een persoonlijk verhaal over haar moeder, die ooit vanuit Marokko naar Nederland kwam.

Historica Nadia Bouras vertelde op boeiende wijze over de Arabische school in De Pijp: de Bouchraschool. Deze school, officieel 'École Arabe d'Amsterdam', werd opgericht door twee Nederlandse dominees, Rolf Boiten en zijn vrouw Georgine Du Rieu. Nadia Bouras zat er zelf op

school en schreef er later een boek over. Er is ook een documentaire over gemaakt. Op de website is hierover meer informatie te vinden.

De avond bood verder een warm muzikaal optreden van het Amsterdams Andalusisch Orkest, indringende spoken word van Sarah Ben Messaoud en de première van de videoportretten Gewoon Gebleven, een productie van EMCEMO in samenwerking met filmmaker Andreas van de Laar.

De feestelijke vierdaagse opening bestond verder uit een afwisselend programma met lezingen, muziek en filmvertoningen.

Op vrijdag 1 november gaf geograaf Paolo De Mas een lezing over de Marokkaanse diaspora, omlijst door muziek van Samira Dainan en Haytham Safia. Zaterdag 2 november stond in het teken van de VPRO-documentaire Mijn vader de gelukszoeker, gevolgd door een Q&A met maker en presentator Nadia Moussaid en haar vader.

De afsluiting vond plaats op zondag 3 november met een interactieve lezing en paneldiscussie over cultureel erfgoed, geleid door Fatima Essahsah.

Bezoekersaantallen:

Opening Posthoornkerk	350
Expositiedagen en bijeenkomsten	450
Totaal	800

8 t/m 10 en 12 t/m 17 november 2024 Tentoonstelling en seminar in de Mozes en Aäronkerk

De Mozes- en Aäronkerk aan het Waterlooplein 207 speelt een belangrijke rol in de geschiedenis van Marokkaanse Amsterdammers. Op 7 november 1975 begonnen 182 Marokkaanse arbeidsmigranten daar een hongerstaking om een verblijfsvergunning te krijgen. Ondersteund door het Komitee Marokkaanse Arbeiders in Nederland (KMAN) groeide de actie uit tot een brede solidariteitsbeweging, met steun van kerken, vakbonden en politieke partijen.

Hoewel de staking op 14 november werd beëindigd na toezeggingen van de overheid, bleef de situatie onopgelost. In 1978 laaide het protest opnieuw op. Uiteindelijk kregen de hongerstakers in oktober 1978 alsnog hun verblijfsvergunningen.

De actie in de Mozes- en Aäronkerk had een grote impact. De migranten verbleven er maandenlang. Er werd vergaderd, bijeenkomsten werden georganiseerd, en er ontstonden samenwerkingsverbanden die zouden uitgroeien tot een brede sociale beweging.

Randprogramma:

Vrijdag 8 november: de oorzaken en de impact van de hongerstaking van 1975

Op vrijdag 8 november werd stilgestaan bij deze historische gebeurtenis. Wat gebeurde er destijds precies? Welke impact had het? En wat kunnen we leren van deze periode als het gaat om het ontstaan van brede sociale bewegingen?

14.00 uur: Welkom door Saida Derrazi (voorzitter S.P.E.A.K.)

14.05 uur: Opening door Lotte Terwel, stadsdeelvoorzitter stadsdeel Centrum

14.15 uur: Inleiding van Herman Obdeijn (historicus) over de geschiedenis van Marokkaans-Nederlandse relaties. Herman Obdeijn is historicus en voormalig onderwijsattaché aan de Nederlandse ambassade te Rabat. Hij is auteur van o.a. *Geschiedenis van Marokko, Marokko door Nederlandse ogen 1605-2005* (2005) en *Komen en gaan: Immigratie en emigratie in Nederland vanaf 1550* (2008).

14.30 uur: Abdou Menebhi (voorzitter EMCEMO), destijds als KMAN-voorzitter actief betrokken bij de ondersteuning van de hongerstakers

14.45 uur: Ineke van der Valk over hoe het activisme van eerste generatie Marokkanen en de brede steun die zij ontvingen leidde tot een sociale beweging die participatie en integratie bevorderde. Ineke van der Valk is sociaalwetenschappelijk onderzoeker. Ze was in de jaren '70 en '80 betrokken bij de ondersteuning van Marokkaanse arbeidsmigranten. Ze is auteur van o.a. Van Migratie naar Burgerschap over de geschiedenis van het KMAN, van Harde Werkers, migranten van het eerste uur langs Rijn en Lek en co-auteur van Een halve eeuw in Nederland (1969-2019). Ook was Van der Valk de eerste in Nederland die onderzoek deed naar islamofobie (Islamofobie en Discriminatie, 2012).

15 november: 50 jaar Marokkaanse zelforganisaties en de strijd voor rechtvaardigheid, anti-racisme en islamofobie

Op vrijdag 15 november vond er in het kader van Marokkaan in Mokum een bijeenkomst plaats in de

Mozes en Aaronkerk over de emanciperende rol van zelforganisaties of migrantenorganisaties. Er zijn honderden van dit soort organisaties in Amsterdam geweest. Ze speelden en spelen niet alleen bij de emancipatie van deze groepen een belangrijke rol, maar ook bij de bredere strijd voor mensenrechten en tegen discriminatie. Wat kunnen we van deze geschiedenis leren? Wat voor rol spelen deze organisaties nu en wat voor rol kunnen ze spelen in de toekomst? Ewoud Butter ging hierover in gesprek met Abdou Menebhi, Nadia Bouras, Bilal Ben Abdelkarim en de zaal. Ook werd gesproken over de rellen die een week eerder hadden plaatsgevonden rondom Ajax- Maccabi Tel Aviv.

Abdou Menebhi is activist. Hij was niet alleen voorzitter van het Komitee Marokkaanse Arbeiders Nederland (KMAN), de Stedelijke Marokkaanse Raad (SMR) en het Euromediterraan Centrum Migratie en Ontwikkeling (EMCEMO), maar ook medeoprichter van Nederland Bekent Kleur, het Comité 21 Maart en het Collectief tegen Islamofobie en Discriminatie. Daarnaast was hij actief in diverse internationale samenwerkingsverbanden.

Nadia Bouras is historicus gespecialiseerd in de geschiedenis van Marokkaanse migratie. Zij is universitair docent aan de Universiteit Leiden, waar ze in 2012 promoveerde (Het land van herkomst : perspectieven op verbondenheid met Marokko, 1960-2010.). Haar onderzoek en onderwijs richten zich op de Marokkaanse geschiedenis en de geschiedenis van Marokkaanse migratie. Met Annemarie Cottaar en Fatiha Laouikili schreef ze Marokkanen in Nederland. De pioniers vertellen. In 2020 publiceerde ze een boek over de Bouchra school, de eerste Arabische school. Met Hassnae Bouazza maakte ze vervolgens ook een documentaire over deze school.

Bilal Ben Abdelkarim is docent burgerschap op een mbo in Amsterdam en auteur van Van dankbaar naar strijdbaar (2024). Geboren in Utrecht als kind van Marokkaanse migranten, werd hij na 11 september 2001 geraakt door de negatieve beeldvorming rond moslims. In zijn boek eert hij de weerbaarheid van zijn generatie en pleit hij voor emancipatie als zelfstandige, trotse deelname aan de samenleving.

Ewoud Butter is politicoloog en werkt als zelfstandig onderzoeker en onderzoeksjournalist. Als oud-me-

dewerker van het voormalige Amsterdams Centrum Buitenlanders (later ACB Kenniscentrum) ondersteunde hij vele migrantenorganisaties en moskeeororganisaties. In 2005 richtte hij de website Republiek Allochtonië op. Hij schreef onder andere een boek over migrantenorganisaties (Pijlers voor Bruggenbouwers) en met Roemer van Oordt publiceerde hij Zuilen in de polder (over islamitische organisaties). Samen met Ineke van der Valk schreven Butter en Van Oordt de Vierde Monitor moslimdiscriminatie.

Bezoekersaantallen:

Opening Mozes en Aaronkerk	50
Expositiedagen (9)	750
Bijeenkomst	80
Totaal	880

Week van 9 december 2024 Expositie en bijeenkomst bij Ru Paré

Van 9 t/m 15 december was de reizende tentoonstelling Marokkaan in Mokum te zien in de Ru Paré Community in Amsterdam Nieuw-West, ter gelegenheid van het 10-jarig jubileum van Ru Paré. Op 11 december hield schrijver en tv-presentator Abdelkader Benali de jaarlijkse Ru Paré Lezing over 'kunst en verzet', geïnspireerd op het leven van Ru Paré. Felix Rottenberg trad op als coreferent en Samira's Blues verzorgde een muzikaal optreden met Noord-Afrikaanse spirituals en eigen werk, geworteld in Arabische, Amazigh en Afrikaanse tradities. De avond werd goed bezocht door een mengeling van buurtbewoners, Ru Paré community en tweede en derde generatie uit ons netwerk.

Bezoekersaantallen:

Ru Paré Lezing	90
Expositiedagen (5)*	1000
Totaal	1090

*200 bezoekers per dag in verband met de jubileumweek.

3 t/m 7 maart 2025 Expositie, verhalen delen en iftar bij Argan i.s.m. Nieuw-West:

Op maandag 3 maart om 16.00 uur werd de expositie geopend door de stadsdeelvoorzitter van Nieuw-West, met een opening van Abdou Menebhi (voorzitter EMCAMO) en journalist en schrijver Sietske de Boer. Sietske de Boer vertelde over haar beginjaren bij buurthuizen in Amsterdam West en de rest van haar journalistieke carrière vanuit de Rif.

Van 4 tot en met 6 maart konden bezoekers doorlopend documentaires en portretten van Marokkaanse pioniers bekijken in de expositie-woonkamer.

Op vrijdag 7 maart vond een dialoogbijeenkomst plaats over activisme en de generatiekloof, met onder andere actrice Rachida Laallala, buurtvader Farid van moskee Oumma, Mekki Aulad Ahmed en spoken word-artieste Rihab el Majdoubi. Dit programma werd gemodereerd door Esmeé van der Ley en ingeleid door curator Samira Dainan en voorzitter Abdou Menebhi. De bijeenkomst werd afgesloten met een gezamenlijke iftar. Het programma werd erg goed bezocht door mensen van verschillende generaties en bewoners uit Nieuw-West.

Bezoekersaantallen:

Opening en Expositie	350
Iftar	100
Totaal	450

10-14 maart 2025 Tentoonstelling en programma in de Oranjekerk

Op maandag 10 maart werd de expositie 'Gedeelde geschiedenis' geopend door stadsdeelbestuurder Flora Bremer, met inspirerende bijdragen van schrijver Rachid Novaire en historicus en activist Thomas Milo over de Pijp. De tentoonstelling was dagelijks te bezoeken van 10.00 tot 15.00 uur in de kerk, ondersteund door documentaires en videoportretten.

Op 14 maart vond de afsluitende bijeenkomst plaats met een iftar, geopend door stadsdeelvoorzitter Bart Vink, gevolgd door met inspirerende verhalen van Inssaf Cherif. Inssaf is geboren en getogen in de Diamantbuurt, en vertelde over haar onderzoek naar de roots van haar vader, voormalig "Kerk-Marokkaan". Minka Bos, directeur Stichting In Mijn Buurt, vertelde over het interview door een groep leerlingen met Abdou Menebhi, over arbeidsmigratie en identiteit. De avond werd geleid door Hans Zuiver van stichting Dialoog in Actie. Tijdens de iftar organiseerde Stichting Dialoog in Actie dialoogtafels over Samen leven in zuid: Hoe was het vroeger, hoe is het nu, hoe gaan we verder?

De iftar en bijeenkomsten werden erg goed bezocht door buurtbewoners, scholieren en verschillende generaties mensen uit het sociaal maatschappelijk netwerk in Amsterdam Zuid.

De avond werd muzikaal spetterend afgesloten door het Pauzekoor en het Andalusisch Orkest.

Opening en Expositie	300
Iftar	200
Totaal	500

Donderdag 20 maart 2025 Expositie, verhalen delen en iftar bij Argan i.s.m. Nieuw-West:

Van 17 t/m 20 maart vond de zevende editie van de Week Tegen Racisme plaats in Pakhuis de Zwijger, georganiseerd in samenwerking met de coalitie 'Samen Tegen Racisme' en vele betrokken partners en individuen. Ook dit jaar werden via panels, lezingen, exposities, kunst, film en performance mensen samengebracht om structureel racisme en uitsluiting bespreekbaar te maken én samen alternatieven te verbeelden. De week sloot af op zaterdag 22 maart met een demonstratie tegen racisme en fascisme op de Dam, waar zeker 15.000 mensen hun stem lieten horen.

In het kader van de actieweek presenteerden EM-CEMO/ Marokkaan in Mokum samen met HTIB hun exposities in het kader van 50 jaar Marokkaanse en Turkse migratie.

De expositie was te bezoeken op donderdag 20 maart 19:30-22:00 in de Foyer Grote Zaal (expositie) en in de Meetingroom volgde een dialoogsessie. De expositie was erg populair bij de bezoekers.

Aftermovie: <https://dezwijger.nl/nieuws/terugblik-op-de-week-tegen-racisme-2025>

Aantal bezoekers: 250

Zaterdag 22 maart 2025 Centrum bij Felix Meritis

Amsterdam & Partners vierde 750 jaar Amsterdam met een reeks bijzondere edities van '24 uur Amsterdam'. Op zaterdag 22 maart was het centrum aan de beurt. In het hele stadsdeel openden locaties hun deuren en waren er tal van gratis activiteiten, waarvan sommige speciaal voor Amsterdam 750 werden georganiseerd.

Op zaterdag 22 maart om 15.00 uur presenteerde curator, schrijver en vocalist Samira Dainan een expositie en lezing over haar vader Ahmed Dainan, een Marokkaanse kunstenaar en dichter.

De expositie Marokkaan in Mokum was voor een dag in Felix Meritis te bezoeken met een vertoning van de videoportretten.

Aftermovie met ook een kijkje bij Marokkaan in Mokum:
<https://www.iamsterdam.com/uit/24uur-amsterdam/centrum>

Aantal bezoekers: 450

13-17 mei 2025 Expositie en programma i.s.m. stadsdeel Noord

In de Openbare Bibliotheek Amsterdam Banne Noord (Bezaanijachtplein 249, 1034CR Amsterdam)

Op dinsdag 13 mei organiseerden wij een opening expositie Gedeelde geschiedenis Stadsdeel Noord bij Openbare Bibliotheek Amsterdam Banne Noord, met stadsdeelbestuurder Esther Lagendijk en Abdou Menebhi van EMCEDO.

Daarop volgde een dialoog en ontmoeting tussen generaties en buurtbewoners, waarin bestaande en

nieuwe verhalen worden gedeeld, ondersteund door expositie en gastsprekers Yasmine el Ksaihi (Stadsdeelbestuur Noord, voormalig voorzitter Poldermoskee), maatschappelijk verbinder Noord Iris Dik (moderator), voorzitter van stichting Malak, Fatima Ouahou en Mohamed Zouini van De Bol.

Op zaterdag 17 mei organiseerden wij in samenwerking met Emin Batman van Studio Batman een bijeenkomst voor de Marokkaanse gemeenschap over de Plaats van Herinnering, een gesprek tussen generaties over hoe Amsterdam de bijdragen van gastarbeiders kan eren.

Studio Batman deed, in opdracht van de gemeente, een onderzoek rondom het monument voor arbeidsmigranten dat er mogelijk in Amsterdam komt. Zij wilden graag bekijken wat de wensen zijn rondom dit monument; waar zou het moeten staan; wat zou het moeten representeren.

Ook vond er een schrijfpodricht plaats met jongeren vroeger, nu en in de toekomst. Geleid door: Dina Bous, schrijver, spoken word artiest en Samira Dainan, zangeres en schrijfster, curator Marokkaan in Mokum.

Afgesloten werd met een filmvertoning Marokkanen in Mokum (Nas mn Amsterdam), gevolgd door een hapje en een drankje.

De expositie Marokkaan in Mokum is van 13 t/m 17 mei dagelijks in de bibliotheek te zien van 10 tot 15 uur, inclusief vertoning van documentaires en videoportretten in de woonkamer van de expositie.

Opening en bijeenkomsten	100
Expositie	500
Totaal	600

5 juni tot en met 12 juni 2025 Expositie en programma in Oost

Locatie opening 5 juni bij Framers Framed: Oranje-Vrijstaatkade 71, Amsterdam

Locatie expositie van 6 t/m 12 juni: OBA Javaplein 2, Amsterdam

Donderdag 5 juni om 17 uur: Opening bij Framers Framed

In het kader van de opening in stadsdeel Oost organiseerden wij een bijeenkomst over gedeelde geschiedenis en een eerbetoon aan de op 12 mei 2025 overleden pionier Mustapha Slaby (83). Mustapha was onder andere actief bij Al Maarif en de Al Kabir moskee. Hij was een sleutelfiguur en pionier in het culturele, religieuze en maatschappelijke leven van Amsterdam.

17. uur: Welkom door historicus Nadia Bouras (moderator)

Officiële opening door de stadsdeelbestuurder van Amsterdam Oost – Jan Bert Vroege en een gesprek met Samira Dainan curator, over de expositie Marokkaan in Mokum.

Nadia Bouras modereerde daarna het gesprek inzake het eerbetoon over pionier Mustapha Slaby met Abdou Menebhi, voorzitter EMCAMO, voormalig politicus Fatima Elatik, Amsterdamse rabbijn Lody van de Kamp, en Joke Jongejan van Stichting Prachtvrouw.

Daarna vertoonden wij een korte documentaire van AT5 over Mustapha Slaby.

Het Amsterdams Andalusisch Orkest sloot de middag af met mooie klassieke chaabi- en Andalusische muziek.

Daarna waren er hapjes en drankjes en was er tijd om de expositie te bezichtigen

Na de opening in Framers Framed verhuisde de expositie naar OBA Javaplein en was daar van 6 tot en met 12 juni te bezichtigen gedurende de openingstijden. In de woonkamer van de expositie werden documentaires vertoond over migratie.

Op donderdag 12 juni om 17 uur organiseerden we een slotbijeenkomst bij OBA Javaplein.

Dit was een interactieve dialoog met drie generaties vrouwen over leven in Oost onder leiding van Hans Zuiver - Dialoog in Actie, met o.a. , Tunny Jongejan (Ouderenadviesraad) en Maatschappelijk verbinders: Kaoutar Beni Driss (Moving Arts Project), Malika Frindi, Stichting Dappere Dames. Ook het wijkteam Indische buurt was aanwezig.

18.00- 18.30 uur organiseerden wij een cultureel programma met: poëzie van schrijfster Nisrine MBarki (helaas afwezig door ziekte); en de vertoning Videoportretten Marokkaan in Mokum, ingeleid door curator Samira Dainan;

De expositie in de OBA werd erg goed bezocht volgens de medewerkers, ruim 100 per dag.

Opening en bijeenkomsten	160
Expositie	800
Totaal	960

24 juni tot 6 juli 2025 Expositie en Programma in Stadsdeel West i.s.m. Belcampo/ OBA/ de Hallen

In samenwerking met stadsdeel West, EMCEDO, Stichting Kunst en Dialoog, de OBA en De Hallen opende deze expositie op 24 juni met een blik op de gedeelde geschiedenis en emancipatie van Marokkaanse vrouwen in Amsterdam.

17u. Welkom door voorzitter EMCEDO Abdou Menebhi en opening expositie bij café Belcampo door stadsdeelvoorzitter Fenna Ulichki.

Daarop volgde een interactief panelgesprek met pioniers van de Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland; Nora Azarkan, Fenna Ulichki, Rachida Laallala en de volgende generatie activisten, Sarah Ben Messaoud – over de strijd voor gelijke rechten, zichtbaarheid en de voortdurende emancipatiebeweging.

De Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland is een landelijke, onafhankelijke zelforganisatie van migrantenvrouwen. MVVN is in 1982 te Amsterdam opgericht na zich afgesplitst te hebben van het Komitee Marokkaanse Arbeiders Nederland (KMAN). De MVVN is één van de eerste zelforganisaties van Marokkaanse vrouwen in Nederland en daarmee onderdeel van de feministische zwarte, migranten, vluchtelingen vrouwenbeweging, ook wel bekend als ZMV.

Het gesprek werd geleid door Myriam Sahraoui (Female Economy/ Dutch Culture).

Ook werden de aanwezigen getraakteerd op een stevige portie Spoken Word van Sarah Ben Messaoud. Daarna volgden hapjes en drankjes en tijd om de expositie te bezoeken.

Op zaterdag 5 juli van 11 uur tot 17 uur organiseren wij een feestelijke afsluiting van de expositie in de Hallen en café Belcampo.

11 uur: We openen met een voordracht van Abdelkader Benali bij Belcampo.

11.30 uur: Lezing door Marten Bos. Hij is o.a. coach, trainer, supervisor en therapeut. Hij werkte onder meer voor Marokkaanse zelforganisaties, lhbtq+ groepen (waaronder Alle Kleuren Oost), VluchtelingenWerk en hogescholen. Marten vertelde over zijn tijd als vrijwilliger bij het Marokkaans WAO-Komitee, officieel: Stichting Komitee Marokkaanse WAO-slachtoffers). Het Komitee werd in de jaren '70 opgericht door activisten in Nederland. Aanleiding was de groeiende groep arbeidsongeschikte Marokkaanse gastarbeiders die in de WAO terecht kwam, vaak onder slechte omstandigheden en oneerlijke behandeling. Herkeuringen leidden regelmatig tot het onterecht stopzetten van uitkeringen. In reactie daarop verenigden betrokkenen zich om hun belangen te verdedigen en praktische steun te bieden.

12 uur- 13.30 uur: Politiek debat tussen verschillende generaties.

De afgelopen jaren is de rechtsstaat steeds verder onder druk komen te staan. Grondrechten die ooit vanzelfsprekend leken, worden uitgehold. Rechtspopulistische partijen domineren het debat en minderheden worden steeds vaker als zondebok aangewezen. Wat betekent dit voor Marokkaanse Nederlanders? In Amsterdam vormen zij ongeveer één op de tien inwoners. Wat zijn hun perspectieven in een land waarin uitsluiting toeneemt?

Sommige jongeren overwegen serieus een toekomst buiten Nederland, in Marokko of elders. Activisten, schrijvers en denkers van Marokkaans-Nederlandse komaf gingen hierover met elkaar in debat onder leiding van journalist en presentator Naeeda Aurangzeb. Met bijdragen van: schrijver Mohamed Benzakour, rapper en activist Appa, programmamaker VU en postdoc en docent voor Emoena, Selma Boulmalf en voorzitter van EMCEDO, Abdou Menebhi.

Het debat werd goed bezocht door betrokkenen uit het netwerk van de sprekers en een diversiteit aan bewoners van het stadsdeel.

13- 17 uur: Daarna volgde een Marokkaanse markt, Souk, in de Hallen, met een ruim aanbod van ambachtelijke producten en diensten van Marokkaanse ondernemers, van etenswaar tot sieraden en mode. We sloten af met een heel mooi cultureel programma in de Hallen dat erg goed bezocht werd:

14 uur: Dansworkshop met percussie van danser en actrice Laila el Bazi.

15 uur: Optreden Samira's Blues: mystieke woestijnblues van Amsterdam tot de Sahel.

16 uur: Muziek van zanger en componist Anas Soufafa: met Arabisch-Andalusische en Rai-invloeden

De expositie Marokkaan in Mokum was vanaf de opening dagelijks te zien in de OBA de Hallen, inclusief vertoning van documentaires en videoportretten in de woonkamer van de expositie.

Opening en bijeenkomsten	200
Expositie 13 dagen	1170
Totaal	1370

24 september t/m 11 oktober 2025 Afsluitende expositie en programma in samenwerking met stadsdeel Centrum en het Stadsarchief

Op woensdag 24 september organiseerden wij voorafgaand aan de opening het vruchtbare panelgesprek Marokkaans Amsterdamse baanbrekers.

Marokkaanse Nederlanders ervaren volgens onderzoek van het SCP meer discriminatie en stigmatisering dan andere bevolkingsgroepen. Toch zijn er steeds meer Marokkaanse Nederlanders uit veelal de tweede en derde generatie succesvol op tal maatschappelijke terreinen. In de expositie Marokkaan in Mokum zijn ze zichtbaar als succesvol sporter, kunstenaar, muzikant, politicus, zakenman, schrijver en meer. Soms worden ze bestempeld als rolmodel. Ervaren ze dat als een blijk van waardering of juist als een loden last? Hoe zien ze de toekomst van Marokkaanse Nederlanders? Welke rol kunnen Marokkaanse Nederlanders spelen, welke verantwoordelijkheid hebben ze? Wat kunnen we leren van de sociale en politieke strijd die Marokkaanse Nederlanders hebben gevoerd in het licht van de komende verkiezingen?

Met baanbrekers Tofik Dibi, Fatima Elatik, schrijver Bilal Ben Abdelkarim (van Dankbaar naar Strijdbaar), Imane Nadif (GL/PVDA Amsterdam), Saida Derrazi (Comité 21 maart/ S.P.E.A.K.) Abdou Menebhi o.l.v. Naeeda Aurangzeb.

Om 17.00 uur volgde de opening expositie Gedeelde geschiedenis

- Presentatie: Myriam Sahraoui
- Warm welkom door Bert de Vries, directeur Stadsarchief.
- inspirerende en verbindende openingswoorden door Lotte Terwel, lid van het stadsdeelbestuur
- Korte introductie door curator Samira Dainan

17.15 uur tot 18.30 uur: Feestelijke culturele afsluiting

De expositie Marokkaan in Mokum in het kader van Amsterdam 750 jaar werd afgesloten met een culturele viering waarbij aandacht wordt gegeven aan verschillende Marokkaanse Amsterdammers die veel betekend hebben voor de stad.

- Eerbetoon aan (Marokkaans) Amsterdamse pioniers met een warm en verbindend dankwoord van wethouder Touria Meliani, geleid door Myriam Sahraoui en Samira Dainan.
- Muziek van Dakka Marrakchia Abdelhak

De lijst van pioniers van de sociale strijd:

Abderrahman Demsiri

Omar Miloudi

Mustapha Slaby (in memoriam)

Yvonne Steur

Barbara Wessel

Nadia Moussaid

Nadia Bouras

Saida Derrazi

Thomas Milo

Ineke vd Valk

Sietske de Boer

Anja Meulenbelt

Rashid Novaire

Jamila Oubognine

Rene Danen

Myriam Sahraoui

Tara Oudayray Singh Varma

Fatima Elatik:

Fenna Ulichki

Fatima Ouahou

Naima Azough

Abdelhak Nouri (via zijn vader)

Tofik Dibi

Mustafa Ayranci

Nora Azarkan

Mohamed Echarrouiti (in memoriam)

Sakina Ayad (Stichting Lana)

Jaap Hamburger

Marlene Bosman

Anne-Ruth Wertheim

Fatima Ouahou

Paolo de Mas

Khadija Arib

Abdelkader Benali

Nordin el Otmani

Tunny Jongejan

Mohammed Rabae (in memoriam)

Mekki Mohammed el Achkar (in memoriam)

Piet van der Lende

Co van Melle

Abdou Menebhi

Hamid Oujaha

Ewoud Butter

MAROKKAAN IN MOKUM
een gedeelde geschiedenis

Ik verklaar dat 'mens' is wie met een kloppend hart voor alle mensen leeft... voor vrijheid, vrede en waardigheid

Abdellatif Laâbi, dichter en politiek activist

Voor: _____

Waar onrecht sprak, gaf je antwoord. Dank voor je jarenlange inzet voor solidariteit en mensenrechten, voor liefde, tegen discriminatie - van Amsterdam tot voorbij de horizon.

Amsterdam, 24 september 2025

Abdou Menebhi - EMCEMO in het kader van 750 jaar gedeelde geschiedenis.

Biografieën erbetoon:

Nadia Moussaid:

Nadia Moussaid (1984) is journalist, presentator en programmamaker. Voor de VPRO presenteerde ze onder meer Mondo, On Stage en haar eigen talkshow Nadia. Ook deed ze een aantal Marathoninterviews en maakte ze de documentaireseries De onmisbaren en Mijn vader de gelukszoeker (genomineerd voor een Zilveren Nipkowschijf). Verder presenteerde ze Op1 (BNNVARA) en De Nieuwe Maan (NTR), en was ze vaste kracht bij Brandpunt+ (KRO-NCRV). Op de radio was ze eerder te horen bij Nieuws en Co (NOS/NTR) en van 2019 tot 2020 bij Bureau Buitenland (VPRO). Recentelijk was ze te zien in Getuigen van Gaza (NTR) en binnenkort in Het geweten van Israël (NTR).

Nadia Bouras:

Bouras is historicus en werkt als docent en onderzoeker aan de Universiteit Leiden. Ze is gespecialiseerd in de geschiedenis van Marokkaanse migratie. Daarnaast is ze nauw verbonden aan het NIMAR, het Nederlands Instituut in Marokko, gevestigd in Rabat.

Bouras schreef verschillende boeken. In 2020 kwam haar boek 'Een klas apart. Biografie van een Arabische school in Amsterdam-Zuid' uit. Hiervoor publiceerde ze haar proefschrift 'Het Land van Herkomst, Perspectieven op verbondenheid met Marokko, 1960-2010' (2012) en schreef ze in 2009 samen Annemarie Cottaar het boek Marokkanen in Nederland. De pioniers vertellen (2009). Momenteel werkt ze aan een herziene versie van de Geschiedenis van Marokko, over de hedendaagse geschiedenis van Marokko.

Saida Derrazi:

Saida is actief in het Comité 21 Maart, een organisatie die zich inzet tegen racisme en discriminatie in Nederland. Jaarlijks organiseert het Comité een demonstratie op 21 maart, de Internationale Dag tegen Racisme. Ook staat Saida aan het hoofd van een van de grootste initiatieven van de organisatie: de Week tegen Racisme.

In 2019 richtte ze samen met drie andere vrouwen, het moslimvrouwen-collectief S.P.E.A.K. oprichtte. Met S.P.E.A.K. zet Saida zich in om moslimvrouwen een stem te geven in het publieke debat, in de politiek, in de media en hen te ondersteunen in hun strijd tegen discriminatie, met name islamofobie, en voor het zelfbeschikkingsrecht van moslimvrouwen.

Thomas Milo:

In de jaren zeventig was Thomas Milo in De Pijp actief bij de opbouw van Turkse en Marokkaanse organisaties, zoals het KMAN. Hij studeerde Slavische, Turkse en Arabische talen aan de universiteiten van Amsterdam en Leiden, en diende vervolgens als Arabisch-talig officier bij Dutchbatt/UNIFIL in Zuid-Libanon. Tussen zijn uitzendingen door schreef hij de Inleiding Libanees Arabisch voor de Koninklijke Landmacht. Daarnaast verzorgde hij tussen 1981 en 1998 vrijwel alle Marokkaanse vertalingen voor de gemeente Amsterdam.

Ineke vd Valk:

Dr. Ineke van der Valk werkte achtereenvolgens als opbouwwerker, activist en wetenschapper. Begin jaren zeventig werd zij actief voor de behartiging van belangen en rechten van migrantengemeenschappen in Amsterdam in het kader van het Buitenlands Arbeiders Kollektief (BAK). Zij nam actief deel aan de voorbereiding van de oprichting en activiteiten van het Komitee van Marokkaanse Arbeiders in Nederland (KMAN, 1975) en aan de oprichting en activiteiten van het Marokko komitee Nederland (1976), een landen comité die zich bezig hield met de politieke onderdrukking in Marokko en politieke gevangenen ondersteunde. Tot midden jaren negentig gaf zij leiding aan deze mensenrechtenorganisatie. Intussen werkte zij als professioneel opbouwwerker in negentiende eeuwse wijken van Amsterdam en Utrecht (stadsvernieuwing, integratie migrantengemeenschappen ed.).

Eind jaren negentig stapte zij over naar de wetenschap en promoveerde op een vergelijkende studie naar beeldvorming over etnische vraagstukken in de jaren negentig in het politieke discours in Nederland en Frankrijk, met name van rechts en extreemrechts. In 2012 richtte zij de Monitor Moslim Discriminatie, een project waarin over meerdere jaren de ontwikkelingen op het gebied van moslim discriminatie in kaart worden gebracht, o.m. via regelmatige publicaties.

Sietske de Boer:

Sietske de Boer (1954) ging in 1976 als jonge sociaal-cultureel werker aan de slag in een Amsterdams buurthuis. Ze volgde een cursus Marokkaans-Arabisch aan de Universiteit van Utrecht om de pas aangekomen Marokkaanse kinderen beter te kunnen verstaan en te begrijpen. En ook de gastarbeiders die taallessen volgden. Na tien jaar verlegde ze haar pad en ging ze Arabisch studeren aan de Universiteit van Amsterdam. Ze studeerde af met een scriptie over mensenrechten in Marokko. Daarna schreef ze haar eerste boek 'Jaren van Lood', over de familie El-Manouzi uit de zuidelijke Sousse.

In 2000 vertrok Sietske als freelance journalist naar Marokko. Ze werkte voor de radio en de regionale dagbladen. In 2006 trok ze naar Al Hoceima. Daar werkte ze aan haar boek 'Het volk van Abdelkrim. Actualiteit en geschiedenis van de Marokkaanse Rif', dat in 2013 het licht zag.

In 2012 keerde Sietske terug in Nederland. In 2019 verscheen het verslag van de opstand die eind 2016 in de Rif was uitgebroken, naar aanleiding van de dood van de visverkoper Mohsin Fikri: 'Het verdriet van de Rif. Kroniek van een langverwachte opstand', bij Uitgeverij Jurgen Maas.

Anja Meulenbelt:

Feministisch activiste en schrijfster van bekende boeken als 'De schaamte voorbij' en 'Het beroofde land', die in 2003 Eerste Kamerlid werd voor de SP en dat acht jaar bleef. Als activiste zet zij zich onder meer in voor de Palestijnen en voor de rechten van

slachtoffers van oorlog en geweld. In de Kamer hield zij zich bezig met onder meer justitie (asielbeleid, antikraakwetgeving, positie huurders, grondrechten), emancipatiebeleid, integratie en onderwijs. Stapte in 2016 over naar de politieke beweging van Sylvana Simons.

Rashid Novaire, schrijver en zoon van:

Hoceine Mnine, geboren in 1943 in Tetouan kwam in 1966 naar Nederland, waar hij eerst in een fabriek werkte en mime speelde in een centrum voor buiten landse arbeiders. Later verhuisde hij naar Amsterdam en volgde hij lessen aan de Mimeschool, terwijl hij werkte als afwasser. Hij werd ontdekt door de beroemde Rob van Reijn, die hem een plek gaf in zijn theatergezelschap. Mnine was de eerste Marokkaan in Nederland die professioneel theater maakte.

Rashid Novaire debuteerde in 1999 met de verhalenbundel Reigers in Cairo waarna hij vijf romans schreef waaronder Het lied van de rog en Afkomst. De roman Zeg maar dat we niet thuis zijn draait om een uitvaartondernemer die een overleden vluchteling terug moet brengen naar zijn geboortegrond in het Midden-oosten terwijl de man tegen de IND heeft gelogen over zijn identiteit. Ook de dode komt aan het woord.

Zijn meest recente roman De vooravond is geïnspireerd op de benarde situatie van zijn grootmoeder en andere Duitse dienstbodes in de jaren dertig in Nederland toen de leiders van de Nazi-regering deze werknemers terugriepen naar Duitsland. Op het moment werkt hij aan de roman 28 letters waarin het slavernijverleden van Marokko een rol speelt. Rashid Novaire werd tweemaal genomineerd voor de Libris literatuurprijs.

Myriam Sahraoui was samen met Elly Ludenhoff, Nazmiye Oral en Adelheid Roosen oprichter van het Amsterdamse theatergezelschap Zina. Ze is maker, speler en projectleider in het Zina wijkatelier De Vlugt in Slotermeer. Samen met Jalal Bouzamour maakte zij de serie 'Groeten uit Holland' over vijf Marok-

kaanse eerste generatie vrouwen die een roadtrip door Nederland maken (BNN/VARA); de serie werd geselecteerd voor de Prix Europa (2018) en won de Marokkaanse Diwan award in 2019.

Fatima Elatik:

Fatima Elatik (geboren 6 juni 1973) is geboren en getogen in Amsterdam. Op 24-jarige leeftijd trad ze toe tot de gemeenteraad van Amsterdam als de eerste moslima. Ze was zestien jaar actief in de Amsterdamse gemeentepolitiek namens de PvdA. Elatik bekleedde de functies van stadsdeelwethouder in Zeeburg en stadsdeelvoorzitter van stadsdeel Oost. Na haar politieke carrière werkte ze onder andere bij de politie, waar ze zich inzette voor het bevorderen van inclusiviteit binnen de organisatie.

Khadija Arib

De sociologe Khadija Arib (10 oktober 1960) kwam als 15-jarige met haar moeder vanuit Marokko naar Nederland in het kader van gezinshereniging. Ze was in 1982 medeoprichter en voorzitter van de Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland (MVVN) en werkte als ambtenaar bij de gemeente Amsterdam. In 1998 werd ze namens de PvdA lid van de Tweede Kamer. In 2016 werd ze de eerste Nederlander met een migratieachtergrond die voorzitter van de Tweede Kamer werd.

Fenna Ulichki (niet aanwezig):

Fenna Ulichki (geboren in 1969, Tétouan) kwam op éénjarige leeftijd met haar moeder naar Nederland, waar haar vader werkte in de Limburgse mijnen. Van 2000 tot 2006 was ze voorzitter van de Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland (MVVN). Daarna werd ze gemeenteraadslid namens GroenLinks, met de portefeuille onderwijs, diversiteit, jeugd, zorg en emancipatie. Sinds 2014 is ze stadsdeelbestuurder in Amsterdam-West en vanaf 2018 voorzitter van het Dagelijks Bestuur.

Naima Azough:

Naima Azough werd geboren in Marokko en groeide

op in Rotterdam. Ze studeerde Engels en Duits in Antwerpen en daarna politieke wetenschappen in Amsterdam. Na als programmamaker bij onder andere De Balie, IKON, het Tropeninstituut en de Nederlandse Moslimomroep te hebben gewerkt, kwam ze in 2002 voor Groen Links in de Tweede kamer. Dat deed ze tot aan de verkiezingen van 2010. Ze is bestuurslid van MamaCash en het Prins Bernhard Fonds.

(Dochter Sophia) Mustapha Slaby

Mustapha Slaby (geboren in Ftouaka, 1942) was de drijvende kracht achter de Marokkaanse sociëteit in het Koning Willemshuis in de Egelantiers straat. Hij transformeerde de sociëteit in een cultureel centrum met muziek, dans en theater. Instructeur Hoceine Ben Mbarek gaf danslessen in de Ahidous, een Amazigh-dans uit de Midden-Atlas. De Noord-Afrikaanse Muziekgroep, met Mustapha Slaby (darboeka) en Fouad Bennis (luit), was een van de eerste muziekgroepen die optrad in Nederland. Zij reisden door het land en verzorgden optredens voor Marokkaanse gemeenschappen en andere geïnteresseerden.

Tofik Dibi:

Tofik Dibi (Vlissingen, 1980) was van 2006 tot 2012 Tweede Kamerlid voor GroenLinks. Daarna werd hij bestuursadviseur van het Amsterdamse stadsdeel Nieuw-West. In 2015 debuteerde hij als schrijver met het autobiografische 'Djinn'. Hij is nu gekozen als lijsttrekker voor BIJ1. Tofik heeft altijd al gestreden voor de rechten en positie van minderheden en zal zich nu inzetten voor 'echte bevrijding voor iedereen en een wereld waarin leven belangrijker is dan winst'. De lijsttrekker spreekt over een 'diep verrot en gewelddadig systeem' en zegt dat er geen sprake is van een 'verenigd links', maar van een 'verwaterd links'.

Mohamed Echarutti:

Mohamed Echarrouiti (1950-2022) was een gerespecteerde leider binnen de Marokkaanse en islamitische gemeenschap van Amsterdam. Hij richtte de Al-Kabir

moskee op en was voorzitter van de Unie van Marokkaanse Moslimorganisaties in Nederland (UMMON) en de Raad van Marokkaanse Moskeeën Noord-Holland (RVM N-H). Samen met Mohamed Rabbae was hij een van de initiatiefnemers van het Veiligheidspact tegen Discriminatie

Abdelkader Benali:

Sinds zijn debuut *Bruiloft aan Zee* (1996) blijft zijn - veelal bekroonde- oeuvre groeien, in literatuur (De opdracht van de Moor 2025), maar ook in documentaire series (Chez Benali, Jan Janszoon, Piraat van de Wereld) en toneelstukken (de Val van Granada). De rode draad in zijn werk is migratie, van ontheemding tot fascinatie voor buitengewone verhalen.

Nordin El Otmani zevenvoudig wereldkampioen kickboksen en Thaiboksen, is een ander boegbeeld in de Marokkaans-Nederlandse vechtsportwereld. Naast zijn prestaties in de ring heeft El Otmani zich sterk ingezet voor de jeugd in Amsterdam door zijn eigen sportschool te openen en jongeren te helpen via projecten zoals "Boks het voor Elkaar". Sinds Nordin El Otmani strijdt tegen een fase 4-hersentumor heeft hij veel steun gekregen uit de Marokkaanse gemeenschap en de vechtsportgemeenschap. Met steunacties worden fondsen geworven voor zijn strijd tegen deze ziekte.

Jamila Oubognine:

Kwam als 7-jarig meisje met haar moeder en zusje in 1970 naar Nederland, haar vader woonde hier al enkele jaren. Hun eerste woning was in de Jordaan, een zolderkamer. Ze ging naar de 'Bewaar en Voorbereidende School' aan de Bardesteeg in het centrum van Amsterdam. Toen ze 12 jaar oud schreef ze zich in op de modevakschool aan de Zeeburgerdijk, deze heeft ze afgerond in 1980. Ze wilde dit graag omdat haar moeder naaister was. Ze heeft daarnaast verschillende avondopleidingen gedaan en verscheidene certificaten behaald. In 1984 kwam ze Holendrecht te wonen waar ze acti-

viteiten heeft georganiseerd voor vrouwen (leer mijn keuken, leer ik jouw keuken).

Ze heeft aan verscheidene films meegedaan een meegewerkt aan een boek.

Rene Danen:

René Danen (1967) is oud-politicus en bestuurder bij maatschappelijke organisaties. Danen was gemeenteraadslid voor stadspartijen in Nijmegen en Amsterdam en in 2012 de eerste voorzitter van het Ledenparlement van de FNV.

Begin jaren negentig was hij voorzitter van de landelijke studentenvakbond LSVb. In 1992 was hij betrokken bij de oprichting van antiracisme-organisatie Nederland Bekent Kleur, waar hij later ook voorzitter was. Vanaf 2002 was hij coördinator van het brede platform Keer het Tij en richtte hij het Nederlands Sociaal Forum mee op, een bundeling van meer dan honderd maatschappelijke organisaties. Rene Danen is actief in de milieubeweging, waar hij werkte voor onder meer Greenpeace en Milieudefensie.

Yvonne Steur:

In november 1981 toevallig Abdou Menebhi ontmoet op een Palestijnse avond en werd meteen ingelijfd bij het KMAN. Daarna tijdelijk afvallig geweest, en nu alweer 16 jaar spin in het web bij EMCEDO.

Sakina Ayad - Drijvende kracht achter Stichting Lana: Lana betekent 'Van ons' in het Arabisch, en dat is wat stichting Lana wil zijn: een eigen plek voor migrantenvrouwen van alle leeftijden en nationaliteiten. Bij Lana krijgen vrouwen de hulp en steun die ze nodig hebben in het dagelijks leven. De stichting heeft als doel om de weerbaarheid, zelfredzaamheid, inclusie en empowerment van diverse groepen in onze maatschappij, waartoe onder meer behoren eenzame ouderen en migranten te bevorderen en hen te begeleiden om (wederom) te participeren in de maatschappij, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Mustafa Ayranci - HTIB:

Mustaf Ayranci was medeoprichter van de HTIB: de in Amsterdam gevestigde Turkse Arbeiders Vereniging Nederland. Sinds 2001 is hij voorzitter en ook algemeen secretaris van het Inspraakorgaan Turken (IOT), waarvan hij in 1985 medeoprichter was. Ayranci was ook betrokken bij de oprichting van het Stedelijke Overleg Diversiteit (SOD) in Amsterdam.

Ayranci zette zich in voor de bevordering van arbeidsparticipatie van immigranten en voor de bestrijding van discriminatie op verschillende terreinen. In 1984 was hij medeoprichter van het antidiscriminatie bureau, het huidige Meldpunt Discriminatie in Amsterdam. Net als Menebhi was hij betrokken bij de organisatie van de Prinsenhofconferentie. Hij zette een open dialoog op met het COC om het thema homoseksualiteit in eigen kring bespreekbaar te maken. Ayranci is voor deze activiteiten in 2008 door COC Nederland onderscheiden met de Bob Angelo oorkonde. Ook was Ayranci één van de initiatiefnemers van bijeenkomsten in Amsterdam over eerwraak en eengerelateerd geweld.

Abderrahman Demhiri:

Was vrijwilliger bij het BAK, vandaar hadden ze contact met de Frans/Marokkaanse organisaties, waar hij Abdou heeft leren kennen. Ze hebben hem naar Nederland gehaald, en het KMAN en het HTIB zijn toen voortgekomen uit het BAK.

Toen is het KMAN geboren, er waren veel problemen, en actie was nodig, de grote actie bijvoorbeeld was de 182 Kerkmarokkanen. Zijn vrouw was ook betrokken bij het BAK en het KMAN.

Omar Miloudi:

Ex-fabrieksarbeider, leraar, vertaler en activist, geboren in 1945 in Al Hoceima en kwam in 1966 naar Nederland, als "avonturier" bij de eerste golf arbeidsmigranten. In 1973 kwam hij bij het KMAN en bij de internationale schakelklassen voor buitenlanders aan de Van Ostadestraat.

Vader van presentator Ajouad!

Tara Oudayray Singh Varma:

Eerste vrouw van kleur in de Tweede Kamer, Tara Singh Varma (1994). Zij zette zich vooral in voor de positie van vrouwen uit minderheidsgroeperingen in allerlei bestuursfuncties in belangenorganisaties en stichtingen. Door haar werk werd zij lange tijd door extreem rechts bedreigd. Tara was een voorbeeld in het begin van haar carrière.

Nora Azarkan: Betrokken bij de beginjaren en bestuur MVVN. is een ervaren bestuurder met een brede achtergrond in publieke dienstverlening, maatschappelijke ontwikkeling en politiek. In haar loopbaan heeft zij zich ingezet voor sociale rechtvaardigheid, gelijke kansen en betrokken bestuur.

Jaap Hamburger:

Jaap Hamburger is voorzitter van Een Ander Joods Geluid, en een uitgesproken kritisch-joodse stem over Israël en Palestina. Voor Jaap is zijn familiegeschiedenis van ontmenselijking door oorlog, fascisme en de ontbering van mensenrechten des te meer een reden om voor mensenrechten – universeel, ondeelbaar en onontvreemdbaar – op de bres te staan. Zijn standpunten over de Gaza-oorlog zijn doorgaans kritisch ten opzichte van het Israëlische beleid, waarbij hij pleit voor een rechtvaardige oplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict.

Anne-Ruth Wertheim:

Anne-Ruth Wertheim (1934) studeerde biologie aan de Universiteit van Amsterdam en was jarenlang biologiedocente. Daarna leverde ze als onderzoeker en publicist belangrijke bijdragen aan het analyseren van racisme. Haar jeugd in het koloniale Nederlands-Indië, haar tijd als Joodse gevangene in een jappenkamp, en de theorieën van haar vader, de beroemde socioloog Wim F. Wertheim, waren bepalend voor de kijk die ze ontwikkelde op ongelijkheid en discriminatie.

Ze was een tijd lang ghost writer voor KMAN? Em-cemo tot het niet meer nodig was.

Abdelhak Nouri:

Bijzonder is het verhaal van Abdelhak ('Appie') Nouri, een van de meest getalenteerde spelers van zijn generatie. Hij werd in 1997 geboren in Amsterdam en was een groot talent bij Ajax. Zijn carrière werd tragisch afgebroken door een hartstilstand. Hierdoor liep hij blijvende hersenschade op. Zijn naam blijft verbonden aan Amsterdam en het Nederlandse voetbal door zijn talent en het respect dat hij afdwong.

Paolo de Mas

Drs. Paolo de Mas (1948), geograaf, was verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, was sinds 1974 actief in de Maghreb als onderzoeker, attaché aan de Nederlandse ambassade en directeur van het Nederlands Instituut Marokko (NIMAR). Na terugkeer in Nederland was Paolo interim-directeur van het Centrum voor Terrorisme en Contraterrorisme in Den Haag. Momenteel is hij verbonden aan het African Studies Centre van de Universiteit Leiden.

Fatima Ouahou

Fatima is in 2000 vanuit Marokko naar Amsterdam gekomen. In Marokko was zij een gedreven studente en topsporter in de atletiek met als specialiteit discuswerpen. Nadat ze gesetteld was in Amsterdam is ze zich maatschappelijk in gaan zetten en heeft ze stichting Malak opgericht. Vanuit haar stichting organiseert ze met haar team activiteiten voor vrouwen om bewustwording te creëren rond het thema zelfbeschikking. Fatima is ook een voorstander van een inclusiever onderwijssysteem omdat ze uit ervaring ziet dat kinderen met een beperking nog veel te maken krijgen met discriminatie.

Tunny Jongejan

Tunny gaf begin jaren '70 onder meer taallessen aan de eerste generatie Marokkaanse gastarbeiders. "Het was een tijd van actievoeren. Voor van alles organiseerden we ons en gingen de straat op. Het toenmalige stadsbestuur had plannen om de Dapperbuurt plat te gooien en nieuw te bouwen. Het actiecomité Sterke Arm heeft dat weten te voorkomen. De Dapperbuurt was begin

jaren '70 een buurt waar heel veel arbeidsmigranten van Marokkaanse afkomst woonden. Bij alle acties wilden we zoveel mogelijk bewoners informeren en betrekken. Dus ook de migranten!

Dat ging soms gebrekkig door het taalprobleem, al waren er wel hoogopgeleide Marokkaanse mannen die goed Frans spraken. Het was daarom van belang dat ze met geschoolde Marokkanen vanuit het KMAN (Komitee Marokkaanse Arbeiders in Nederland) gingen samenwerken. Tunny zette zich al meer dan 50 jaar in voor kwetsbare groepen in Amsterdam. Onder andere taallessen gegeven aan gastarbeiders en vrouwen geholpen in de Nederlandse samenleving te laten participeren.

Mohammed Rabbae

Mohamed Rabbae (1941-2022) Mohamed Rabbae was een invloedrijke Marokkaans-Nederlandse mensenrechtenactivist en politicus. Na zijn vlucht uit Marokko, zette hij zich in Nederland in voor de rechten van Marokkaanse migranten. In 1982 werd hij directeur van het Nederlands Centrum Buitenlanders (NCB). In 1994 werd hij de eerste lijsttrekker met een migratieachtergrond voor GroenLinks. Tot aan zijn dood bleef Rabbae actief in de strijd voor gelijke rechten. Hij was een van de eersten die in Nederland islamofobie agendeerde. Rabbae was hij betrokken bij initiatieven zoals het Amsterdamse Veiligheidspact tegen Discriminatie.

We hielpen met het opzetten van een belangenorganisatie voor Marokkaanse arbeidsmigranten.

Mekkie Mohammed el Achkar

Doorzetter met een sterke persoonlijkheid die de verantwoordelijkheid op zich nam door zich jarenlang als vrijwilliger in te zetten voor de allochtone samenleving. Hij heeft zijn leven gewijd aan-en was het gelukkigste- door deze groep maatschappelijke ondersteuning te bieden bij de Nederlandsche bureaucratie, o.a. bij het Komitee Marokkaanse WAO-Slachtoffers.

Ook heeft hij ea betekend bij het verkrijgen van een

verblijfsvergunning voor de illegale werknemers (met minimaal tien Nederlandse dienstjaren).

Begin jaren '80 (eerder) behoorde het oprichten van een moskee en voorzitterschap tot zijn vrijwilligerswerk.

Piet van der Lende

Piet van der Lende (77) wijdt zijn hele leven al aan de strijd tegen sociaal onrecht. Als voorzitter van de Bijstandsbond helpt hij mensen die klem zitten tussen bureaucratie, armoede en wantrouwen. Zijn maatschappelijke betrokkenheid kreeg voor het eerst vorm in de migrantenbeweging. In de jaren tachtig sloot hij zich aan bij het Komitee Marokkaanse Arbeiders in Nederland (KMAN) en verzette hij zich tegen de Wet Arbeid Buitenlandse Werknemers. Daar leerde hij voor het eerst organiseren, actievoeren en pamfletten schrijven.

Co van Melle

Co van Melle is basisarts (voorheen huisarts) en zet zich in voor mensen op straat zoals ongedocumenteerde personen is ook actievoerder in hart en nieren.

Hij stond in Amsterdam aan de basis van de opvang van illegalen aan de Notweg, later de Vluchtkerk en

nu de Vluchtflat. Over zijn leven als straatdokter is een documentaire verschenen. Hij hielp ook de 182 Marokkanen bij de hongerstaking.

Barbara Wessel:

Via de door kerken gesteunde actie tegen de 1-novemberwet kwam ze in 1980 terecht bij het Steunkomitee KMAN. Ze hielp mee in de financiële commissie en bij het organiseren van de Moussems in 1982 en 1987. Na een lange pauze haakte ze in Coronatijd aan bij Emcemo. Sindsdien ondersteun ik de Werkgroep Ouderen.

Marlene Bosman:

Vanuit haar achtergrond als onderzoeker en voorlichter bij een antidiscriminatiebureau, begon ze in 2010 bij Emcemo als vrijwilliger van het Meldpunt. Al sinds de jaren '70 was ze onder de indruk van de acties die gevoerd werden door het KMAN, zoals de 182 'kerk-marokkanen' en van het werk van Abdou Menebhi en Mohamed Rabbae. In 2013 richtten Marlene en Abdou het Collectief Tegen Islamofobie en Discriminatie op, van waaruit ze projecten organiseerden om islamofobie onder de aandacht te brengen en actie te ondernemen tegen alle vormen van discriminatie, met name islamofobie en moslimdiscriminatie.

MAROKKAAN IN MOKUM
 een gedeelde geschiedenis

Ik verklaar dat 'mens' is wie met een kloppend hart voor alle mensen leeft... voor vrijheid, vrede en waardigheid
 Abdellatif Lodbi, dichter en politiek activist

Voor: _____

Waar onrecht sprak, gaf je antwoord. Dank voor je jarenlange inzet voor solidariteit en mensenrechten, voor liefde, tegen discriminatie - van Amsterdam tot voorbij de horizon.

Amsterdam, 24 september 2025

Abdou Menebhi - EMCEMO in het kader van 750 jaar gedeelde geschiedenis.

Op woensdag 24 september, 1 en 8 oktober: hadden wij films in de filmzaal

- 10-17 uur (doorlopend): Videoportretten in het kader van Marokkaan in Mokum (30 minuten) door regisseur Andreas van de Laar i.s.m. EM-CEMO en de documentaire In het huis van mijn vader (55 minuten) van regisseur Fatima Jebli Ouazzani, waarin ze haar familiegeschiedenis in Marokko verkent.
- Met op 8 oktober een speciale Q&A met regisseur Fatima Jebli Ouazzani

De expositie Marokkaan in Mokum was dagelijks te zien tijdens de openingsuren van het Stadsarchief. Plus vertoning van documentaires en videoportretten in de woonkamer van de expositie.

Opening en bijeenkomsten	150
Expositie *18 dagen	1150
Totaal	1300

WOENSDAG 8 OKTOBER
FILMS IN DE FILMZAAL
MET TUSSEN 17-18U
Q&A MET REGISSEUR
@ANDREASVANDELAAR

@stadsarchief, stichting_emcemo, andreasvandelaar
en marokkaaninmokum

Stadsarchief Amsterdam

Marokkanen al eeuwen onderdeel stad

door Marloes Visser

AMSTERDAM • Een op de tien Amsterdammers heeft Marokkaanse wortels. En van de Marokkanen in Nederland, woont een op de vijf in de hoofdstad. In de Posthoornkerk is dit weekend voor het eerst de reizende tentoonstelling Marokkaan in Mekum te zien waar deze band centraal staat.

Vanaf de jaren zestig kwamen Marokkaanse mannen naar Nederland als gastarbeiders. In de jaren zeventig volgden hun gezinnen. Op de tentoonstelling staat dit fenomeen centraal. Van de slechte huisvesting in pensions, tot een hongerstaking voor verblijfsvergunningen en de eerste verenigingen

De expositie reist dit jubileumjaar nog de stad door.
FOTO RONALD BAKKER

die opkwamen voor de rechten van Marokkaanse arbeiders, vrouwen en zelfs lhbt'ers in Nederland.

Wellicht onbekender is

dat de band tussen Nederland en Marokko al terug gaat tot de zeventiende eeuw. In 1600 zorgde de Joodse diplomaat Samuel Pallache uit Marokko voor een verdrag tussen beide landen, het eerste verdrag ooit tussen een christelijk

en niet-christelijk land.

Eeuwen van handel volgden, maar ook piraterij en slavernij van beide kanten en zelfs een Marokkaans-Nederlandse oorlog in de achttiende eeuw.

Minstens zo opzienbarend is dat Marokkanen begin twintigste eeuw nog als rariteiten in Amsterdam werden tentoongesteld op het Frederiksplein op de etnologische tentoonstelling 'De Witte Stad'.

Wethouder Touria Mellani, zelf in Marokko geboren, kwam de tentoonstelling openen. Zij had onder meer haar eerste verblijfsvergunning meegenomen, die in een volle Posthoornkerk werd doorgegeven. „Er worden veel rare dingen gezegd over Marokkanen, maar zelf voel ik mij juist trots op mijn afkomst“, stelde ze.

**Bezoekers
tentoongesteld
als exotische
rariteiten**

De tentoonstelling is een initiatief van het Euro-Mediterraanse Centrum voor Migratie en Ontwikkeling

(Emcemo) voor Amsterdam 750. De expositie staat volgend weekend in de Mozes en Aäronkerk en gaat het komende jaar nog door Amsterdam reizen. Er is veel randprogrammering met lezingen en muziek. Dat is allemaal gratis te bezoeken.

27 oktober 2024 Nationale Viering Amsterdam 750 jaar

Het evenement markeerde de feestelijke afsluiting van Amsterdam 750 jaar

De koninklijke familie arriveerde gezamenlijk bij het Van Gogh Museum. Bij aankomst werden Willem-Alexander, Máxima en Amalia begroet door burgemeester Femke Halsema en programmadirecteur Sietse Bakker. "We hebben feest", aldus Halsema, terwijl ze de hand van de koning schudde. In het atrium van het museum gingen ze in gesprek met een twintigtal Amsterdammers die een speciale bijdrage hebben geleverd aan het jubileumjaar. Zo spraken ze onder meer met Amsterdamse wetenschappers die betrokken waren bij de reconstructie van het gezicht van de oudste bekende Amsterdammer, amateurdansers van het project Heel Amsterdam Danst en jeugdvoetballers die deelnamen aan het straatvoetbaltoernooi Cruyff Street League. Ook curator van Marokkaan in Mokum Samira Dainan was geselecteerd en ging in gesprek met Zijne Majesteit Koning Willem Alexander, burgemeester Femke Halsema en Minister President Dick Schoof.

MEDIA ITEMS

Weekendtips - Het Parool 31 oktober 2024

EXPOSITIE Marokkaan in Mokum

Met muziek, filmvertoningen, lezingen en een rondreizende tentoonstelling wordt de geschiedenis van Marokkaanse Amsterdammers belicht. Dit evenement, georganiseerd door cultureel centrum Emcemo, is ter ere van het 750-jarig bestaan van de stad. Doel is om deze groep een blijvende plek te geven in de geschiedenis van Amsterdam.

Donderdag t/m zondag, 10.00 tot 18.00 uur, Posthoornkerk, gratis

NPO Radio 1 - Nieuws en Co NOS & NTR

31 oktober 2024

Amsterdam is de stad met de grootste populatie Nederlanders van Marokkaanse afkomst. Een op de tien Amsterdammers heeft een Marokkaanse achtergrond. Tijdens de viering van 750 jaar Amsterdam is er ook een tentoonstelling te zien over deze Amsterdammers: Marokkaan in Mokum. Verslaggever Ellen Kamphorst nam voor Nieuws en Co een kijkje bij de opening, samen met curator Samira Dainan.

<https://www.nporadio1.nl/fragmenten/nieuws-en-co/9d60bc8d-3bd5-429e-8ffb-683b2cf52f7e/2024-10-31-bijzondere-tentoonstelling-voor-viering-750-jaar-amsterdam-marokkaan-in-mokum>

Republiek Allochtonië 31-10-2024

1912: De Witte Stad, een expositie van levende Marokkanen in Amsterdam

De Kanttekening 1 november 2024

Expositie 'Marokkaan in Mokum' geopend in Amsterdam - de Kanttekening

NPO Radio - Nieuws en Co - NOS & NTR

15 november 2024

<https://www.nporadio1.nl/fragmenten/nieuws-en-co/9d7ef70a-80e1-4a98-a770-afc6105107e4/2024-11-15-reacties-vanuit-marokko-op-uitspraken-kabinet-over-integratie-marokkaans-nederlandse-organisaties-bij-elkaar>

Ook in Marokko is niet onopgemerkt gebleven wat er vorige week in Amsterdam gebeurde: het geweld rond de wedstrijd tussen Ajax en Macabi Tel Aviv en de politieke discussie over integratie die daar op volgde en die nog niet voorbij is. Wat vinden ze daar in Marokko eigenlijk van? Correspondent Samira Jadir is in gesprek gegaan met Marokkaanse-Nederlanders in Rabat en vertelt erover in Nieuws en Co. Verslaggever Mattijs van de Wiel was in Amsterdam bij een bijeenkomst van Marokkaans Nederlandse organi-

saties om terug te kijken op de uitspraken die het kabinet heeft gedaan over integratie.

Reportage Al Jazeera Mozes en Aäronkerk 16 november 2024:

Marktplaats reclame | Verkoop wat je hebt. Krijg wat je wil.

NRC 17 november 2024

'Racisme aankaarten is gevaarlijk', zeggen Marokkaanse Nederlanders ; Na Achahbar

Dat 'powerwoman' Achahbar als enige opstapte, verbaast Marokkaanse Nederlanders niets: 'Racisme aankaarten is heel gevaarlijk' - NRC

De Volkskrant.nl 6 december 2024

'Regeringspartijen meten met twee maten als het gaat om discriminatie, terwijl dit een gezamenlijke strijd zou moeten zijn.' Abdou Menebhi (EMCEMO)

'Regeringspartijen meten met twee maten als het gaat om discriminatie, terwijl dit een gezamenlijke strijd zou moeten zijn' | de Volkskrant

Trouw 19 december 2024

Beetje ondeugend mag die 750ste verjaardag wel zijn En verder. Het hele jaar reist de expositie Marokkaan in Mokum langs diverse locaties, over de geschiedenis van Marokkanen in de hoofdstad.

Een beetje ondeugend mag die 750ste verjaardag van Amsterdam best zijn | Trouw

Het Parool.nl 28 februari 2025

Samen tafelen en meer: iftars in Amsterdam met net iets extra's

<https://www.parool.nl/uit-in-amsterdam/samen-tafelen-en-meer-iftars-in-amsterdam-met-net-iets-extra-s~b-b55ecbb/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.bing.com%2F>

De Kanttekening 20 maart 2025

<https://dekanttekening.nl/kunst-cultuur/marokkanen-in-mokum-we-laten-ons-niet-wegpesten/>

Bladna.nl 25 augustus 2025

Amsterdamse geschiedenis met Marokkaanse roots in beeld <https://www.bladna.nl/amsterdamse-geschiedenis-marokkaanse-roots-beeld,65139.html>

Youtube Kanaal van Marokkaanse Vlogger Mohammed Sbay 25 september 2025 (444K vogers)

Reportage over de expositie en opening bij het Stadsarchief september 2025

<https://www.youtube.com/watch?v=gScJp9iug5c>

Radio FunX 30 september 2025 The Block Amsterdam -19:00 - 23:00

Marokkaan in Mokum: tentoonstelling viert bijdrage van Marokkaanse Amsterdammers

Bijna één op de tien Amsterdammers heeft Marokkaanse roots. Dat maakt Amsterdam de thuisbasis van de grootste Marokkaanse gemeenschap van Nederland. Tijdens de viering van 750 jaar Amsterdam is er daarom extra aandacht voor deze geschiedenis en impact. In het Stadsarchief Amsterdam check je de tentoonstelling Marokkaan in Mokum, gemaakt door curator Samira.

Een lange, maar vaak vergeten geschiedenis

De tentoonstelling laat zien dat de band tussen Marokkanen en Amsterdam niet pas in de jaren '60 begon. Al in de 16e en 17e eeuw kwamen er Marokkanen naar de stad: diplomaten, docenten en reizigers. Maar ook minder mooie verhalen komen voorbij, zoals de bizarre tentoonstelling in 1912 waarin Marokkanen letterlijk werden tentoongesteld. Vanaf de jaren '60 veranderde alles: Marokkaanse arbeiders kwamen naar Amsterdam om de stad mee op te bouwen. Ze vochten samen met Nederlandse bondgenoten en zelfs kerken voor betere woon- en werkomstandigheden én voor verblijfsvergunningen. Het was geen "wij tegen zij", maar een gezamenlijke strijd voor gelijke rechten.

De kracht van solidariteit

“Het was bijzonder om deze geschiedenis zelf te onderzoeken,” vertelt Samira. “Veel mensen weten niet dat de eerste moskee in Amsterdam begon in de kelder van een kerk, of dat er hongerstakingen waren om verblijfsvergunningen af te dwingen. Marokkaanse arbeiders waren geen ‘gelukszoekers’, ze hebben echt meegevochten en meegebouwd.”

Hoop en trots

Naast de verhalen over strijd, laat de tentoonstelling ook zien hoe Marokkaanse Amsterdammers hun plek hebben verdiend in de stad. Van sport en cultuur tot politiek en ondernemerschap: de bijdrage is groot én divers. Samira: “Ik hoop dat bezoekers zien dat Marokkanen ontzettend veel hebben bijgedragen aan Amsterdam, en dat er al heel lang sterke banden zijn.”

Praktische info

De tentoonstelling Marokkaan in Mokum is nog te zien tot en met 11 oktober 2025 in het Stadsarchief Amsterdam.

Daarnaast zijn er films te zien op 1 en 8 oktober in de Filmzaal, en op 8 oktober is er een speciale Q&A met regisseur Fatima Jebli Ouazzani.

<https://www.funx.nl/fragmenten/the-block-amsterdam/01999c19-b6f1-7277-9f4d-059a97ea1250/2025-09-30-marokkaan-in-mokum-tentoonstelling-viert-bijdrage-van-marokkaanse-amsterdammers>

Marokkaans ontbijt, migratie & tajine | 50 Years Flavors EP2 door Nana Ansare: De Marokkaanse community

Er is geen stad zoals Amsterdam.

Altijd al gevormd door de verschillende culturen die samen de stad zo mooi maken. Amsterdam is dit jaar 750 geworden, en in samenwerking met Amsterdam750 presenteren wij: 50 Years Flavors!

Nana van ConnectingFlavors neemt je mee door de rijke eetcultuur van de stad. Iedere aflevering staat een andere community centraal die met hun smaken

en verhalen hebben bijgedragen aan het Amsterdam dat we vandaag kennen.

Van iconische horecazaken tot jonge makers die hun culturele erfgoed pushen – elke aflevering laat zien hoe migratie de afgelopen 50 jaar de stad heeft gevormd. Samen ontdekken we gerechten, herinneringen en persoonlijke verhalen.

In deze aflevering: De Marokkaanse community! Ik start de dag met een typisch Marokkaans ontbijt bij Nouri's lunchroom samen met Younes Douari, co-producent van deze serie. Daarna ontmoet ik Samira Dainan bij Croissanterie Balans, die vertelt over de Marokkaanse migratie naar Amsterdam en haar tentoonstelling Marokkaan in Mokum. We sluiten de aflevering af bij Biladi, waar niemand minder dan comedian Rachid Larouz aanschuift en we samen genieten van een heerlijke tajine – vol verhalen over eten, identiteit en de rol van de Marokkaanse community in de stad.

<https://www.youtube.com/watch?v=4gNuuuOnBTg>

NOS 27 oktober 2024:

Reportage over de Nationale Viering Amsterdam 750 jaar met een interview met curator Samira Dainan in de voorbeschouwing en het gesprek met zijne majesteit Willem Alexander.

<https://npo.nl/start/serie/nos-nationale-viering-amsterdam-750-jaar>

Euro-Mediterraan Centrum Migratie & Ontwikkeling

Eerste Weteringplantsoen 2c , 1017 SJ Amsterdam

marokkaaninmokum@gmail.com

emcemo1@gmail.com

www.emcemo.nl

www.marokkaaninmokum.nl

Facebook: emcemo

Tel: 020-4288825

VSBfonds,
iedereen doet mee

750
Stichting Amsterdam 750

M
mondriaan
fonds

het
cultuurfonds

AF amsterdams
fonds voor de
kunst

X Gemeente
X Amsterdam
X